

WSPOMNIENIE O PROFESORZE LUDWIKU JASTRZĘBSKIM

Profesor Ludwik Jastrzębski urodził się 12.10.1919 r. w podkrakowskich Wołowicach. W 1938 r. rozpoczął naukę na I roku Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w lipcu 1945 r. ukończył studia uzyskując dyplom magisterski (w latach 1942–1944 studiował prawo w ramach tajnego nauczania). Pracę naukowo-dydaktyczną podjął w 1970 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie uprzednio i później uzyskał stopnie i tytuł naukowy: w 1963 r. obronił pracę doktorską pt. „Sytuacja prawna wspólnot gruntowych”, w 1970 – opublikował monografię *Problematyka nadzoru nad zagospodarowaniem lasów niestanowiących własności państwowej*, która stanowiła podstawę jego przewodu habilitacyjnego.

Profesor L. Jastrzębski przed podjęciem pracy naukowo-dydaktycznej był wieloletnim urzędnikiem w Ministerstwie Leśnictwa, gdzie współtworzył projekty wielu doniosłych aktów normatywnych (prawo łowieckie, prawo leśne, ustawa o wspólnotach gruntowych, prawo wodne, prawo ochrony powietrza i inne).

Zainteresowania naukowe Profesora koncentrowały się przede wszystkim wokół zagadnień prawa ochrony środowiska, ale zajmował się także prawem administracyjnym materialnym, postępowaniem administracyjnym, nauką administracji i prawem ustroju administracji państwowej.

Szczególnie doniosły był wpływ Profesora w rozwój nauki prawa ochrony środowiska, a dorobek ceniony jest także dzisiaj. Jego określenie prawa ochrony środowiska jako samodzielnej gałęzi prawa zachowało swoją aktualność i wartość poznawczą. Profesor szczególną wagę przykładał do istoty i jedności zintegrowanego funkcjonalnie przedmiotu regulacji prawnej i konsekwencji

w postaci konieczności głębokiej podbudowy prawa ochrony środowiska w naukach przyrodniczych i ekologicznych, a także charakteru tej gałęzi prawa jako jednocześnie ramowej i szczegółowej. Profesor L. Jastrzębski sformułował także zasady prawa ochrony środowiska i dokonał ich klasyfikacji. Wśród nich wyróżnił zasady ogólne (zasada „powszechności ochrony środowiska i prawo obywateli do korzystania ze środowiska” oraz „planowego i racjonalnego kształtowania środowiska”), a także zasady szczególne:

- zapobiegania i przeciwdziałania niekorzystnym zmianom elementów przyrodniczych i przywracania ich do stanu właściwego;
- oszczędnego korzystania z zasobów przyrodniczych;
- ochrony środowiska w działalności naukowo-dydaktycznej, naukowo-badawczej i w rozwoju postępu naukowo-technicznego;
- zasadę określoną w art. 11 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z 1980 r. o prymacie przepisów tej ustawy w razie zbiegu z przepisami innych ustaw.

Profesor L. Jastrzębski jest również autorem przyjmowanej w doktrynie prawa administracyjnego periodyzacji historii rozwiązań z zakresu ochrony środowiska (ochrona konserwatorska, biocenotyczna i planistyczna), rozpatrywanych w czterech przedziałach czasowych (do 1934 r., w latach 1934–1946, w latach 1946–1969 oraz od 1969 r.). Żywa jest także klasyfikacja środków prawnych ochrony środowiska, skonstruowana przez Profesora, który w ich ramach wskazał:

- środki regulacyjno-prewencyjno-ochronne;
- środki zarządzania;
- środki przymusu i represji.

Wiele uwagi Profesor L. Jastrzębski poświęcił zagadnieniom systemu zintegrowanej, wieloelementowej odpowiedzialności podmiotów za naruszenie środowiska, w tym zwłaszcza na uznanie zasługują Jego znane analizy szkody ekologicznej, szkody górniczej, czy szkody łowieckiej.

Profesor L. Jastrzębski był gorącym orędownikiem międzynarodowej współpracy naukowej w dziedzinie prawa ochrony środowiska, uczestniczył w wielu międzynarodowych konferencjach, organizował konferencje w Polsce, publikował w periodykach naukowych za granicą, utrzymywał owocne kontakty, zwłaszcza z naukowcami niemieckimi (takimi, jak np. Rüdiger Brenner z Trewiru, Eberhard Schmidt-Assmann z Heidelbergu, Alfred Rest z Kolonii, Hans Werner Rengeling z Osnabrück, Michael Klöpfer z Saarbrücken).

Profesor L. Jastrzębski opublikował wiele prac naukowych i popularyzatorskich opracowań (ponad 200 pozycji), spośród których znaczna liczba weszła do kanonu ważnych publikacji naukowych. Spośród nich przypomnieć

należy przede wszystkim takie prace, jak: *Sytuacja prawna wspólnot gruntowych w Polsce Ludowej*, Warszawa 1963; *Prawo łowieckie. Komentarz*, (współautor W. Lipko), Warszawa 1963; *Problematyka prawna nadzoru nad zagospodarowaniem lasów niepaństwowych*, Warszawa 1970; *Ochrona środowiska naturalnego*, [w:] *Funkcjonowanie administracji w świetle orzecznictwa*, t. V, Warszawa 1977; *Prawne zagadnienia ochrony przyrody*, Warszawa 1980; *Zapewnienie wykorzystania zasobów naturalnych*, [w:] *System prawa administracyjnego*, t. IV, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1980; *Ochrona środowiska w PRL – zagadnienia administracyjne*, Warszawa 1983; *Prawo ochrony środowiska w Polsce*, Warszawa 1990.

Profesor L. Jastrzębski zmarł 26.6.1992 r. w Warszawie.

Zbigniew Cieślak *

* Dr hab. Zbigniew Cieślak, prof. UKSW – Kierownik Katedry Nauki Administracji i Ochrony Środowiska, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; sędzia Trybunału Konstytucyjnego; twórca i opiekun naukowy Warszawskiego Seminarium Aksjologii Administracji.